Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriia 15 : Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury (fizychna kultura i sport), *3K*(162), 94-99, available at: http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/40717

5.Petrushevskyi, Ye.I., & Borysova, O.V. (2018), "Problemy orhanizatsii ta upravlinnia sportom v umovakh siohodennia (na materiali sportyvnykh ihor)" [Problems of organization and management of sports in today's conditions (on the material of sports games)]. *Molod ta olimpiiskyi rukh: Zbirnyk tez dopovidei XI Mizhnarodnoi konferentsii molodykh vchenykh* (pp. 38-39). NUFVSU.

6.Pochtoviuk, A., Semenikhina, V., & Zolotarenko, V. (2024), "Kros-kulturnyi menedzhment ta mizhkulturna komunikatsiia: reaktsiia na vyklyky hlobalnoi mihratsii" [Cross-cultural management and intercultural communication: response to the challenges of global migration]. *Mechanism of an Economic Regulation*, *1*(103), 24–29, available at: http://www.mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/download/507/464

7.Serhiienko, K.M. (2023), "Suchasnyi stan sfery fizychnoi kultury i sportu v Ukraini" [The current state of the sphere of physical culture and sports in Ukraine]. *Olympicus: naukovyi zhurnal*, *1*, available at: https://olympicus.pdpu.edu.ua/index.php/olympicus/article/view/7

8.Sushko, R., & Doroshenko, E. (2016), "Hlobalizatsiia v suchasnomu sviti ta yii vplyv na sport vyshchykh dosiahnen" [Globalization in the modern world and its impact on elite sports]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*, *2*, 140-145, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/svp_2016_2_29.

9.Lee B.J, Kim T.Y. A study on the birth and globalization of sports originated from each continent. Journal of Exercise Rehabilitation. 2016. № 12(1). P. 2-9.

10. Lovin D., Capatina A., Bernardeau-Moreau D. The impact of cultural intelligence on the management of multicultural sports organizations: A comparative analysis between Romania and France. Revista de Management Comparat International. 2021. Vol. 22, no. 3. P. 301–320. available at: https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1047348

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.03(189).10
УДК 796.071.4

Вольський Денис Сергійович,
доктор філософії "Фізична культура і спорт", старший викладач
Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ,
https://orcid.org/0000-0003-2731-5611

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПЕРСПЕКТИВНИХ ВЕКТОРІВ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ, НА ПРИКЛАДІ УНІВЕРСИТЕТУ ЛАФБОРО (LOUGHBOROUGH UNIVERSITY)

Розвиток професійної спортивної освіти є важливим чинником формування ефективної системи фізичної культури та *спорту в Україні та світі. Високий рівень підготовки спортивних кадрів визначає не лише спортивні досягнення країни, а й загальний рівень фізичної активності населення, розвиток здорового способу життя та конкурентоспроможність випускників на міжнародному ринку праці. Дослідження аналізує міжнародний досвід спортивної освіти на прикладі провідного світового навчального закладу – Університету Лафборо (Loughborough University), Великобританія, та вивчає можливості адаптації його передових практик в Україні.*

В роботі розглянуто проблеми підготовки спортивних фахівців, зокрема невідповідність між теоретичною освітою та практичними навичками, застарілі методики навчання, недостатнє фінансування та слабка матеріально-технічна база вищих навчальних закладів. Зосереджено увагу на інноваційних підходах, що використовуються в Лафборо, включаючи мультидисциплінарність, тісний зв'язок науки та практики, можливості міжнародної співпраці, а також впровадження новітніх технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), в освітню діяльність.

На основі порівняльного аналізу зроблено висновки щодо перспектив розвитку спортивної освіти в Україні, зокрема необхідність впровадження практико-орієнтованого навчання, створення міжнародних програм подвійного диплома, активізації дослідницької роботи студентів та посилення співпраці з міжнародними освітніми й спортивними організаціями.

Ключові слова: *спортивна освіта, підготовка спортивних кадрів, міжнародний досвід, спортивні університети, навчальні програми, фізична культура, тренерська діяльність, інновації в освіті, Лафборо університет, штучний інтелект у спорті.*

Volskyi D. S. International experience of promising vectors of development of sports education in ukraine, using the example of loughborough university. *The development of professional sports education is an important factor in the formation of an effective system of physical culture and sports in Ukraine and the world. A high level of training of sports personnel determines not only the country's sports achievements, but also the general level of physical activity of the population, the development of a healthy lifestyle and the competitiveness of graduates in the international labor market. The study analyzes the international experience of sports education using the example of a leading world educational institution - Loughborough University, Great Britain, and studies the possibilities of adapting its advanced practices in Ukraine.*

The paper considers the problems of training sports specialists, in particular, the discrepancy between theoretical education and practical skills, outdated teaching methods, insufficient funding and weak material and technical base of higher educational institutions. The focus is on innovative approaches used in Loughborough, including multidisciplinarity, close

connection between science and practice, opportunities for international cooperation, as well as the introduction of new technologies, in particular artificial intelligence (AI), into educational activities.

Based on a comparative analysis, conclusions are drawn regarding the prospects for the development of sports education in Ukraine, in particular the need to introduce practice-oriented training, create international double degree programs, activate students' research work and strengthen cooperation with international educational and sports organizations.

Keywords: *sports education, training of sports personnel, international experience, sports universities, curricula, physical culture, coaching activities, innovations in education, Loughborough University, artificial intelligence in sports.*

Постановка проблеми. Підготовка висококваліфікованих спортивних кадрів є одним із ключових факторів розвитку фізичної культури та спорту на національному і міжнародному рівнях. Якість освіти у цій сфері визначає не лише рівень професійної майстерності тренерів, викладачів і фахівців спортивної медицини, а й загальний стан здоров'я населення, популяризацію активного способу життя та міжнародні спортивні досягнення країни.

У сучасному житті спорт відіграє не лише соціокультурну, а й економічну роль, формуючи імідж держави на міжнародній арені. Високий рівень підготовки спортивних кадрів сприяє створенню ефективних програм розвитку спорту, вдосконаленню методик тренувального процесу та підготовки спортсменів світового рівня.

Проте ефективність такої освіти залежить від відповідності навчальних програм сучасним тенденціям, якості викладання, інтеграції науки та практики, а також від належного фінансування та міжнародної співпраці. Вивчення проблем і перспектив підготовки спортивних кадрів є важливим аспектом удосконалення спортивної освіти та забезпечення її відповідності глобальним стандартам.

Підготовка спортивних кадрів в Україні та світі стикається з низкою проблем, які потребують уваги та вирішення. Підготовка спортивних кадрів в Україні та світі стикається з низкою проблем, які потребують уваги та вирішення.

Зокрема, для України це:

- Невідповідність між освітою та практикою: відсутність тісного зв'язку між професійною освітою, науково-дослідною роботою та практичною діяльністю призводить до невідповідності змісту освіти сучасним вимогам.
- Застарілі методики навчання: наявні методи підготовки фахівців фізичної культури та спорту потребують оновлення та впровадження сучасних підходів для розвитку необхідних професійних якостей у студентів.

Окрім того, рівень розвитку спортивної інфраструктури освітніх закладів залишається недостатнім. За даними Міністерства освіти і науки України, спостерігається потреба в модернізації матеріально-технічної бази для занять фізичною культурою, а також у реконструкції існуючих спортивних споруд [7; 8; 11] Крім того, відсутність належного фінансування та підтримки з боку держави ускладнює процес підготовки кваліфікованих фахівців у сфері фізичного виховання та спорту [5].

На міжнародному рівні також існують виклики у сфері спортивної освіти. Зокрема, необхідність інтеграції концепції сталого розвитку у фізкультурно-оздоровчу та спортивно-масову роботу закладів освіти та спеціалізованих закладів підготовки спортивних кадрів, зокрема. ЮНІСЕФ використовує підхід "Спорт заради розвитку" з метою поширення своєї діяльності, яка реалізується у шести пріоритетних напрямах, серед яких якісна освіта та гендерна рівність [7; 18].

До проблем підготовки спортивних кадрів у світі можна віднести наступні [12; 14; 15]:

- Необхідність адаптації до сучасних вимог: підготовка фахівців повинна відповідати сучасним тенденціям та вимогам, що вимагає постійного оновлення навчальних програм та методик.
- Інтеграція у світовий освітній простір: необхідність інтеграції національних систем освіти у міжнародне освітнє середовище для забезпечення конкурентоспроможності випускників на міжнародному ринку праці.

Ґрунтовний огляд міжнародних досліджень показує, що в Україні ця сфера стикається з низкою викликів, які потребують аналізу та впровадження передового міжнародного досвіду ряду відомих університетів світу, зокрема таких як Лафборо (Loughborough University) у Великій Британії. Такий огляд може бути корисним для визначення перспективних напрямків розвитку професійної спортивної освіти в Україні.

Метою нашого дослідження є:

- Проаналізувати та узагальнити знання, щодо міжнародного досвіду провідних освітніх закладів із підготовки спортивних кадрів у розрізі: навчальних програм та інновацій, наявних лабораторій та дослідницьких можливостей, соціальних програм та підтримки студентів.
- Провести ґрунтовний деталізований аналіз міжнародного досвіду перспективних векторів розвитку спортивної освіти в України, на основі порівняння навчальних програм, інновацій, дослідницьких баз та соціальних проєктів одного з провідних центрів спортивної освіти світі - Університету Лафборо (Loughborough University), Великобританія та Національного університету фізичного виховання і спорту України, як одного з передових закладів підготовки професійних спортивних кадрів в нашій країні.
- Розглянути практичне застосування та навести пропозиції для адаптації кращих практик в Українську професійну спортивну освіту.

Методи дослідження – експериментально-теоретичні (аналіз, логічний), емпіричні (порівняння), теоретичні (вивчення та узагальнення, аналіз та синтез).

Аналіз літературних джерел. Дутчак Ю.В. та Качан О.А. у своїй монографії наголошують на важливості впровадження концепції "Спорт заради розвитку" у сферу фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової діяльності закладів загальної середньої освіти, підкреслюючи її роль у формуванні універсального інтелекту людини в XXI столітті [2].

Цигура Г. аналізує закордонний досвід діяльності у спортивній галузі для сталого розвитку суспільства, зазначаючи, що з 2018 року велика кількість спортивних організацій активно долучається до реалізації цілей сталого розвитку [13].

На думку українських дослідників, зокрема Г. Кондрацької, розвиток фізичного виховання в міжнародній освітній системі базується на нормативно-правових документах, які сприяють формуванню прийнятного середовища для реалізації освітніх, виховних та розвивальних завдань, залучення інноваційних методів та засобів для організації фізичного виховання, а також формування матеріально-технічної основи з метою покращення рівня мотивації до фізичного виховання [9].

Наукова спільнота єдина у твердженні, що розвиток спортивної освіти, як у навчальних закладах України загалом, так і спеціалізованих вищих навчальних закладах є важливим напрямом підготовки фахівців у галузі фізичної культури та спорту. Дослідження міжнародного досвіду дозволяє виявити перспективні вектори розвитку цієї сфери в Україні, враховуючи практики провідних університетів та інститутів країн Європи, США, Канади, Японії, Китаю та інших [1; 11].

У країнах Європи спостерігається різноманітність підходів до організації спортивної освіти. Зокрема, у Німеччині та Франції існують потужні студентські спортивні рухи, які сприяють залученню молоді до фізичної активності та спорту [2; 3]. Дослідження показують, що соціальна адаптація молоді та комплексний підхід до вирішення завдань спорту вищих досягнень є ключовими аспектами розвитку спорту серед студентів в цих країнах [10].

Ось огляд особливостей навчального процесу, інновацій, лабораторій та соціальних програм для студентів у деяких провідних університетах, що спеціалізуються на спортивній науці та менеджменті [13; 20]:

Університет Бата (University of Bath), Велика Британія

Навчальні програми та інновації: Університет Бата пропонує програми бакалавра та магістра з науки про спорт та фізичні вправи, які охоплюють такі дисципліни, як біомеханіка, фізіологія та психологія. Студенти вивчають біохімію, моторний контроль, харчування та метаболізм, методи дослідження, спортивну медицину та силову підготовку. Програма спрямована на розуміння функціонування людини в умовах спорту, фізичної активності та здоров'я, з акцентом на застосування знань для покращення спортивних показників та участі в фізичних вправах.

Лабораторії та дослідницькі можливості: Університет має сучасні лабораторії для досліджень у галузі біомеханіки, фізіології та спортивної психології, що дозволяє студентам проводити практичні заняття та дослідження, застосовуючи теоретичні знання на практиці.

Соціальні програми та підтримка студентів: Програма "Sport Science for Schools" надає студентам можливість дізнатися більше про науку спорту та її застосування до елітних спортсменів, що сприяє розвитку навичок викладання та популяризації науки серед молоді [12].

Німецький університет спорту в Кельні (German Sport University Cologne), Німеччина

Навчальні програми та інновації: Заснований у 1947 році, Німецький університет спорту в Кельні є єдиним університетом у Німеччині, який повністю присвячений спортивній науці та фізичному вихованню. Він пропонує шість бакалаврських програм у галузі спортивної науки, включаючи спортивну медицину, біомеханіку та спортивну психологію. Програми поєднують теоретичні знання з практичним навчанням, готуючи студентів до професійної кар'єри або подальших академічних досліджень.

Лабораторії та дослідницькі можливості: Університет має сучасні дослідницькі центри, такі як Німецький дослідницький центр елітного спорту (Momentum), де проводяться міждисциплінарні дослідження, спрямовані на покращення спортивних показників та розробку інновацій у спортивній науці.

Соціальні програми та підтримка студентів: Університет активно сприяє міжнародним обмінам та співпраці, надаючи студентам можливості для участі в програмах обміну та міжнародних дослідницьких проєктах, що сприяє розвитку глобальної перспективи та культурного обміну [10].

Університет Копенгагена (University of Copenhagen), Данія

Навчальні програми та інновації: Університет Копенгагена пропонує програми, спрямовані на вивчення фізичної культури, спортивної науки та здоров'я. Студенти мають змогу вивчати різні аспекти фізичної активності та її впливу на здоров'я, а також методи дослідження в цій галузі.

Лабораторії та дослідницькі можливості: Університет має сучасні дослідницькі лабораторії, де проводяться дослідження в галузі фізіології, біомеханіки та інших суміжних дисциплін, що дозволяє студентам брати участь у передових наукових проєктах.

Соціальні програми та підтримка студентів: Університет підтримує різноманітні студентські ініціативи та клуби, пов'язані зі спортом та здоров'ям, надаючи можливості для соціальної взаємодії та розвитку лідерських навичок [6].

Університет Барселони (University of Barcelona), Іспанія

Навчальні програми та інновації: Університет Барселони пропонує програми зі спортивної медицини, тренування та спортивного менеджменту, забезпечуючи студентам міждисциплінарний підхід до вивчення спорту та здоров'я.

Лабораторії та дослідницькі можливості: Університет має спеціалізовані лабораторії для досліджень у галузі спортивної медицини та фізіології, де студенти можуть проводити практичні заняття та наукові дослідження.

Соціальні програми та підтримка студентів: Університет підтримує участь студентів у міжнародних обмінах та стажуваннях, надаючи можливості для отримання глобального досвіду та розвитку професійних навичок [10].

Сполучені Штати Америки мають успішний досвід залучення студентської молоді до фізкультурно-оздоровчих та спортивних занять. Університети США активно підтримують студентський спорт, надаючи сучасну інфраструктуру та ресурси для розвитку різних видів спорту [18]. Це сприяє не лише фізичному розвитку студентів, але й формуванню лідерських якостей та командної роботи [2; 3].

Серед провідних університетів США та їхньої діяльності у сфері підготовки кваліфікованих спортивних кадрів, можна виокремити декілька [11; 12; 16].

Університет Флориди (University of Florida), США

Навчальні програми та інновації: Університет Флориди пропонує програми з фізичного виховання, спортивної науки та спортивного менеджменту. Студенти мають можливість вивчати сучасні методики тренувань, спортивну психологію та управління спортивними організаціями.

Лабораторії та дослідницькі можливості: Університет Флориди має Центр спортивної науки та досліджень здоров'я (Center for Exercise Science), де проводяться дослідження в галузі фізіології, біомеханіки, спортивної медицини та реабілітації. Студенти мають доступ до лабораторій з аналізу рухів, тестування фізичної витривалості, а також лабораторій з вивчення серцево-судинної діяльності під час фізичних навантажень.

Соціальні програми та підтримка студентів: Університет пропонує програму "GatorWell Health Promotion Services", яка спрямована на підтримку ментального та фізичного здоров'я студентів. Також функціонують студентські спортивні клуби та організації, що сприяють розвитку лідерських якостей і соціальної взаємодії серед студентів.

Університет Мічигану (University of Michigan), США

Навчальні програми та інновації: Університет Мічигану пропонує програми з кібернетики спорту, фізіології та спортивної психології. Студенти вивчають сучасні технології та методики, спрямовані на покращення спортивних результатів та розуміння психологічних аспектів спорту.

Лабораторії та дослідницькі можливості: Університет має сучасні дослідницькі центри та лабораторії, де проводяться міждисциплінарні дослідження у галузі спортивної науки, що дозволяє студентам брати участь у передових наукових проєктах.

Соціальні програми та підтримка студентів: Університет підтримує різноманітні студентські ініціативи та клуби, пов'язані зі спортом та здоров'ям, надаючи можливості для соціальної взаємодії та розвитку лідерських навичок.

Індіанський університет (Indiana University Bloomington), США

Навчальні програми та інновації: Індіанський університет є піонером у галузі спортивної науки та фізичного виховання в США, пропонуючи програми, що охоплюють різні аспекти спортивної науки, включаючи фізіологію, біомеханіку та спортивний менеджмент.

Лабораторії та дослідницькі можливості: Університет оснащений сучасними лабораторіями та дослідницькими центрами, де студенти можуть проводити практичні заняття та наукові дослідження у галузі спортивної науки.

Соціальні програми та підтримка студентів: Університет підтримує різноманітні студентські організації та клуби, пов'язані зі спортом, надаючи можливості для соціальної взаємодії та розвитку лідерських навичок.

У Японії спортивна освіта є невід'ємною частиною навчального процесу. Університети та коледжі активно впроваджують програми, спрямовані на розвиток фізичної культури та спорту серед студентів. Особлива увага приділяється традиційним видам спорту, таким як дзюдо та кендо, що відіграє важливу роль у збереженні культурної спадщини та формуванні національної ідентичності [11].

Університет Цукуба (University of Tsukuba), Японія

Навчальні програми та інновації: Університет Цукуба є лідером у спортивній науці та олімпійській підготовці, пропонуючи програми, що акцентують увагу на дослідженнях та інноваціях у галузі спорту.

Лабораторії та дослідницькі можливості: Центр спортивної науки Університету Цукуба відомий своїми дослідженнями в галузі олімпійської підготовки, спортивної фізіології та нейронауки. Лабораторії оснащені передовим обладнанням для аналізу спортивних результатів і досліджень у сфері спортивної психології.

Соціальні програми та підтримка студентів: Університет пропонує програми "Tsukuba Global Sports Innovation Hub", які спрямовані на розвиток міжнародної співпраці та підтримку інновацій у спортивній науці. Також діють програми підтримки добробуту студентів, включно з менторськими ініціативами.

Китай демонструє значний прогрес у розвитку спортивної освіти. Університети країни активно інвестують у спортивну інфраструктуру та програми підготовки спортсменів високого рівня [14]. Дослідження показують, що інтеграція спорту в освітній процес сприяє підвищенню загального рівня фізичної підготовки студентів та досягненню високих результатів на міжнародних змаганнях [18].

Пекінський спортивний університет (Beijing Sport University), Китай

Навчальні програми та інновації: Пекінський спортивний університет спеціалізується на тренуванні елітних спортсменів та спортивному менеджменті, пропонуючи програми, що охоплюють різні аспекти спортивної науки та управління.

Лабораторії та дослідницькі можливості: Університет має Центр олімпійських досліджень та лабораторії для дослідження спортивної біомеханіки, фізіології та психології. Особливу увагу приділяють дослідженням у галузі підготовки елітних спортсменів і впровадженню інноваційних тренувальних методик.

Соціальні програми та підтримка студентів: Студенти беруть участь у численних програмах міжнародного обміну та спортивних заходах, що сприяють розвитку глобальних зв'язків. Університет також пропонує програми підтримки ментального здоров'я та особистісного розвитку [12].

Окремого та більш ґрунтовного деталізованого аналізу потребує міжнародний досвід перспективних векторів розвитку спортивної освіти в України, через призму порівняння навчальних програм, інновацій, дослідницьких баз та соціальних проєктів одного з провідних центрів спортивної освіти світу - Університету Лафборо (Loughborough University), Великобританія та Національного університету фізичного виховання і спорту України, як представника передових закладів підготовки професійних спортивних кадрів в нашій країні.

Викладка основного матеріалу. Університет Лафборо (Loughborough University), розташований у місті Лафборо, Великобританія, є зразком для навчальних закладів, які прагнуть поєднувати академічну досконалість із практичною підготовкою в галузі спорту. Заснований у 1909 році, він є одним із найкращих у світі університетів у сфері спортивної науки, тренерства та фізичного виховання. Його сучасні спортивні комплекси, лабораторії та дослідницькі центри світового рівня приваблюють студентів з усього світу. За версією QS World University Rankings, Лафборо неодноразово визнавався найкращим університетом у галузі спортивної освіти [19].

Кампус університету є не лише навчальним, а й інноваційним центром, де теорія поєднується з практикою. Від студентів очікують не лише академічних успіхів, а й активної участі в дослідницьких проєктах, стажуваннях та волонтерських ініціативах.

Основні переваги програми навчання в Лафборо.

1. *Мультидисциплінарність і інтеграція знань.* Університет Лафборо пропонує програми, які поєднують спортивну науку, фізичне виховання, коучинг, соціологію, медицину та психологію. Це дозволяє студентам отримати широку базу знань і розвивати прикладні навички.

• Наприклад, модуль "Кінезіологія, ріст і розвиток" охоплює вивчення фізичних змін у дітей і підлітків, що важливо для профілактики травм і вибору оптимальних фізичних навантажень.

• Модуль "Основи спорту та фізичних вправ" знайомить студентів із сучасними підходами до спортивної біомеханіки, фізіології та психології.

2. *Практичний підхід у навчанні.* Значна частина підготовки в Лафборо присвячена практичній роботі та стажуванням. На четвертому курсі студенти мають можливість пройти річне стажування в комерційній організації.

• Студенти стажуються у відомих футбольних клубах, наприклад, командах Англійської Прем'єр-ліги, або працюють із командами Олімпійських видів спорту.

• В університеті реалізуються волонтерські програми, спрямовані на допомогу літнім людям, дітям із особливими потребами або організацію спортивних подій.

3. *Можливість міжнародної співпраці.* Університет пропонує студентам здобути подвійний диплом через партнерські програми з університетами США, Канади та Австралії. Це відкриває перспективи для міжнародної кар'єри.

4. *Дослідницька база і підтримка інновацій*

Університет обладнаний лабораторіями для аналізу спортивної біомеханіки та фізіології, а також центрами, які досліджують вплив фізичної активності на психічне здоров'я. Дослідницькі результати активно впроваджуються в навчальний процес і допомагають студентам опановувати сучасні технології.

Програма навчання в Лафборо: курси, дисципліни, години.

Перший курс:

Обов'язкові дисципліни:

- "Академічні, дослідницькі та професійні навички" (20 кредитів) — розвиток основних академічних знань, наукових методів і персональних навичок.
- "Основи спортивної підготовки" (20 кредитів) — знайомство з коучинговими процесами, поведінкою тренера та педагогічними теоріями.
- "Основи спорту та фізичних вправ" (20 кредитів) — базові поняття біомеханіки, фізіології та спортивної психології.
- "Основи викладання фізичної культури" (20 кредитів) — педагогічні моделі, стилі навчання та управління класом.

Дисципліни за вибором:

- "Вступ до спортивної медицини" (10 кредитів) — основи спортивної реабілітації.
- "Спортивна соціологія" (10 кредитів) — аналіз впливу спорту на суспільство.

Другий курс:

Обов'язкові дисципліни:

- "Фітнес-тренування та аналіз" (20 кредитів) — оцінка фізичної підготовки, фізіологічні адаптації до тренувань.
- "Набуття навичок руху" (20 кредитів) — аналіз рухових здібностей людини та факторів, які впливають на їх розвиток.
- "Процес і практика коучингу" (20 кредитів) — стратегії навчання, аналіз тренерської практики.
- "Рефлексивний практик у фізичному вихованні" (20 кредитів) — критичне осмислення педагогічних практик.

Дисципліни за вибором:

- "Психологія спорту" (10 кредитів) — вплив психологічних факторів на спортивні досягнення.
- "Методи досліджень у спорті" (10 кредитів) — статистичний аналіз і методологія.

Третій курс:

Обов'язкові дисципліни:

- "Проект випускного року" (40 кредитів) — проведення самостійного дослідження в обраній сфері.
- "Концептуалізація спорту" (20 кредитів) — аналіз соціальних і культурних аспектів спорту.

- "Критична педагогіка в фізичному вихованні" (20 кредитів) — питання рівності, інклюзії та сучасної освіти.

Дисципліни за вибором:

- "Аналіз продуктивності у спорті" (10 кредитів).
- "Спортивне лідерство" (10 кредитів).

Четвертий курс (за бажанням):

Обов'язкові компоненти:

- *Річне стажування (60 кредитів) у спортивних клубах, організаціях або дослідницьких центрах. Наприклад:*
  - Стажування у футбольних клубах Англійської Прем'єр-ліги.
  - Практика у спортивно-медичних центрах із акцентом на реабілітацію.
- *Написання практичного звіту за результатами стажування (20 кредитів).*

Можливість отримання міжнародного диплому:

- Кваліфікація: "Міжнародний тренер зі спорту" (рівень 4 EQF).
- Кваліфікація: "Консультант із фізичної активності та здоров'я". Ці дипломи визнаються роботодавцями у більш ніж 50 країнах світу.

Дисципліни за вибором:

- "Управління спортивними організаціями" (10 кредитів).
- "Інновації в спорті" (10 кредитів).

Порівняння програми Лафборо з НУФВСУ

- У Лафборо студенти вивчають модуль "Основи викладання фізичної культури", який охоплює базові педагогічні концепції, стилі навчання та методи управління класом. Подібний акцент є і в програмах НУФВСУ.
- Обидва університети включають навчальні модулі з розвитку фізичних навичок і методів тренерської роботи, що забезпечують фундаментальну підготовку майбутніх фахівців.

Застосування штучного інтелекту в освітньому процесі.

Також, хочемо розкрити ще одне питання, що потребує зіставлення. Технічний прогрес набуває все більших масштабів. Тому, інтеграція штучного інтелекту (ШІ) у систему спортивної вищої освіти набуває все більшого значення у світі. Застосування ШІ трансформує традиційний підхід до навчання та викладання, надаючи нові перспективи для студентів і викладачів. Завдяки використанню новітніх технологій, освітній процес стає більш адаптивним та персоналізованим, що сприяє підвищенню ефективності навчання.

У спортивній освіті ШІ використовується для аналізу великих обсягів даних у реальному часі, що дозволяє тренерам відстежувати та покращувати продуктивність спортсменів, а менеджерам – приймати обґрунтовані рішення на основі якісної спортивної статистики. Прогнозується, що глобальний ринок ШІ у сфері спорту досягне 19,9 мільярда доларів до 2030 року, що зробить прогнозну аналітику та технології ШІ більш доступними для сучасних спортивних команд та організацій.

Лафборо університет активно впроваджує штучний інтелект (ШІ) у спортивну освіту та практику студентів. У серпні 2024 року університет оголосив про участь у Саміті Глобальної мережі спортивних університетів (GSUN) 2024, де професор Дівей Чжоу очолить панельну дискусію на тему «ШІ для інклюзивності у спортивних досягненнях». Ця панель зосередиться на тому, як ШІ може трансформувати спорт, роблячи його більш інклюзивним та справедливим, а також розгляне вплив ШІ на індивідуалізоване тренування, аналітику в реальному часі та розробку адаптивного обладнання [19].

Університет також пропонує магістерську програму «Спорт та штучний інтелект», яка спрямована на студентів, які бажають використовувати трансформаційний потенціал ШІ у спорті. Ця програма не вимагає попередньої технічної підготовки та надає навички, необхідні для розуміння того, як ШІ змінює суспільство та впливає на спортивну індустрію.

Крім того, Лафборо університет проводить дослідження у сфері ШІ та машинного навчання, спрямовані на покращення спортивних досягнень. Професор Байхуа Лі, професор ШІ та машинного навчання, досліджує, як технології можуть оптимізувати тренувальний процес та допомогти спортсменам досягати максимальних результатів.

Таким чином, Лафборо університет активно інтегрує ШІ у спортивну освіту та практику студентів через освітні програми, дослідницькі ініціативи та участь у міжнародних заходах, спрямованих на дослідження ролі ШІ у спорті [19].

В Україні також спостерігається тенденція до інтеграції ШІ в освітній процес. Національний університет фізичного виховання і спорту України поступово впроваджує ШІ, організовуючи лекції з провідними світовими експертами для обговорення викликів та можливостей цієї технології [9].

Однак впровадження ШІ в освіту супроводжується певними викликами, такими як необхідність додаткового навчання для працівників та забезпечення рівного доступу до новітніх технологій. За прогнозами експертів, протягом наступних двох років 60% працівників у світі потребуватимуть додаткового навчання для адаптації до нових технологій.

Волонтерська діяльність для студентів Лафборо

Волонтерство є добровільним компонентом програми, доступним студентам на всіх курсах. Наприклад:

- Перший курс: допомога в організації спортивних заходів на рівні університету та громад.
- Другий курс: участь у програмах тренування для дітей із особливими потребами або літніх людей.
- Третій курс: асистування тренерам під час змагань, робота з науковцями над дослідницькими проєктами.
- Четвертий курс: волонтерство в міжнародних організаціях або проєктах.

Волонтерство сприяє розвитку соціальних навичок, практичного досвіду та розширює мережу професійних контактів.

Пропозиції для адаптації кращих практик

1.Включити до програми НУФВСУ річні стажування для студентів старших курсів, співпрацюючи з провідними спортивними клубами, фітнес-центрами та іншими організаціями.

2.Розвивати міжнародне партнерство для впровадження програм подвійного диплома.

3.Створити волонтерські програми, які дозволяють студентам проваджувати теоретичні знання у практичну діяльність.

4.Посилити акцент на дослідницькій діяльності студентів, залучаючи їх до участі в міжнародних проєктах.

5.Інтеграція ШІ у систему спортивної вищої освіти сприятиме підвищенню якості навчання та ефективності управління у спортивній сфері, проте вимагатиме ретельного підходу та врахування можливих ризиків.

Висновки

1. Якість спортивної освіти є ключовим фактором у формуванні конкурентоспроможних фахівців, що сприяють розвитку фізичної культури та спорту як на національному, так і на міжнародному рівнях.
2. Міжнародний досвід показує, що успішна підготовка спортивних кадрів ґрунтується на інтеграції теорії, практики та досліджень.
3. Британська модель спортивної освіти (на прикладі Лафборо) вирізняється мультидисциплінарним підходом, потужною науковою базою, широкими можливостями для міжнародної співпраці та інтеграцією сучасних технологій у навчальний процес.
4. Основні проблеми підготовки спортивних кадрів в Україні включають недостатню інтеграцію науки та практики, брак фінансування, застарілі методики навчання та низький рівень міжнародної співпраці.
5. Перспективними напрямами реформування спортивної освіти України є:
   - впровадження річних стажувань для студентів у спортивних організаціях;
   - створення міжнародних програм подвійного диплому;
   - залучення студентів до волонтерських ініціатив та наукових досліджень;
   - інтеграція новітніх технологій, включаючи штучний інтелект, у навчальні програми;
   - розширення міжнародного партнерства з провідними спортивними університетами.

Перспективи подальших досліджень

1. Аналіз можливостей адаптації міжнародного досвіду підготовки спортивних фахівців в умовах України.
2. Дослідження ефективності інноваційних освітніх технологій та цифрових платформ у спортивній освіті.
3. Вплив штучного інтелекту на процес навчання та тренування майбутніх спортивних фахівців.
4. Оцінка ролі волонтерства та міжнародних обмінних програм у підвищенні кваліфікації студентів спортивних спеціальностей.
5. Дослідження економічних аспектів розвитку спортивної освіти та ефективності державного фінансування галузі.

Література

1.Брискін Ю. Розвиток теорії та практики фізичного виховання і спорту в США // Інноваційна педагогіка. – 2015. – № 22. – С. 45-50.

2.Дутчак Ю. В., Качан О. А. Концепція «Спорт заради розвитку» у фізкультурно-оздоровчій і спортивно-масовій роботі закладів загальної середньої освіти. – Слов'янськ: Видавництво Б.І. Маторіна, 2022.

3.Важливий діалог про розвиток спортивної інфраструктури в українських вишах // Голос України. – 2025. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.golos.com.ua/article/381955.

4.Ковальчук В. Закордонний досвід розвитку рухової активності студентів засобами фізичного виховання // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. – 2023. – № 22. – С. 45-50.

5.Кондрацька Г. Розвиток фізичного виховання в системі закордонної освіти // Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук. – 2024. – Т. 76, № 1. – С. 47-52.

6.Круцевич Т. Ю. Зарубіжний досвід організації фізичного виховання студентів країн, які входять до складу Європейського Союзу // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2016. – № 4. – С. 28-32.

7.Міністерство освіти і науки України. Стратегія розвитку спортивних споруд Комітету фізичного виховання та спорту. – 2019.

8.Національний університет фізичного виховання і спорту України. Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [н.д.].

9.Національний університет фізичного виховання і спорту України. Запрошуємо на лекції в рамках підвищення кваліфікації на тему інтеграція штучного інтелекту. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uni-sport.edu.ua/content/zaproshuyemo-na-lekciyi-v-ramkah-pidvyshchennya-kvalifikaciyi-na-temu-integraciya-shtuchnogo.

10. Проект ОІ та ІФК "Розвиток міжнародного спортивного руху". – [н.д.].

11. Рибалко В. М. Світовий досвід організації фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах вищої освіти // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2016. – № 3К2. – С. 123-127.

12. Турчик І. Специфіка фізичного виховання в Англії. – [н.д.].

13. Цигура Г. Діяльність у спортивній галузі для сталого розвитку суспільства: закордонний досвід // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2022. – Т. 56, № 2. – С. 27-32.

14. Чжан Л. Управління якістю фізичного виховання в Китаї // Актуальні проблеми гуманітарних та природничих наук. – 2022. – Т. 56, № 2. – С. 27-32.

15. ЮНІСЕФ. Концепція «Спорт заради розвитку» у фізкультурно-оздоровчій і спортивно-масовій роботі закладів загальної середньої освіти. – [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу: https://naurok.com.ua/koncepciya-sport-zaradi-rozvitku-u-fizkulturno-ozdorovchiy-i-sportivno-masoviy-roboti-zakladiv-zagalno-seredno-osviti-388760.

16. Яценко Г. Відновлення та розвиток системи освіти України під час та після війни // LB.ua. – 2025. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://lb.ua/blog/hanna_yatsenko/657752_vidnovlennya_rozvitok_sistemi.html.

17. García J. Universitarios en la élite del deporte // El País. – 2024. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://elpais.com/extra/formacion/2024-09-08/universitarios-en-la-elite-deporte.html.

18. International Olympic Committee. Sustainable development and sport. – 1994. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://olympics.com/ioc/sustainability.

19. Loughborough University. Excellence in sports education and research. – 2023. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.lboro.ac.uk/sport/.

20. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Quality physical education guidelines for policymakers. – 2023. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000370967.

References

1. Bryskin, Y. (2015). Rozvytok teorii ta praktyky fizychnoho vykhovannia i sportu v SShA. Innovatsiina pedahohika, (22), 45-50.

2. Dutchak, Y. V., & Kachan, O. A. (2022). Kontseptsiia “Sport zarady rozvytku” u fizkulturno-ozdorovchii i sportyvno-masovii roboti zakladiv zahalnoi serednoi osvity. Sloviansk: Vydavnytstvo B. I. Matorina.

3. Holos Ukrainy. (2025). Vazhlyvyi dialoh pro rozvytok sportyvnoi infrastruktury v ukrainskykh vyshakh. Holos Ukrainy. Retrieved from https://www.golos.com.ua/article/381955

4. Kovalchuk, V. (2023). Zakordonnyi dosvid rozvytku rukhovoi aktyvnosti studentiv zasobamy fizychnoho vykhovannia. Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiienka. Fizychne vykhovannia, sport i zdorovia liudyny, (22), 45-50.

5. Kondratska, H. (2024). Rozvytok fizychnoho vykhovannia v systemi zakordonnoi osvity. Aktualni problemy humanitarnykh ta pryrodnychykh nauk, 76(1), 47-52.

6. Krutsevych, T. Yu. (2016). Zarubizhnyi dosvid orhanizatsii fizychnoho vykhovannia studentiv krain, yaki vkhodiat do skladu Yevropeiskoho Soiuzu. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu, (4), 28-32.

7. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2019). Stratehiia rozvytku sportyvnykh sporud Komitetu fizychnoho vykhovannia ta sportu.

8. Natsionalnyi universytet fizychnoho vykhovannia i sportu Ukrainy. (n.d.). Mizhnarodnyi tsentr olimpiiskykh doslidzhen ta osvity.

9. Natsionalnyi universytet fizychnoho vykhovannia i sportu Ukrainy. (n.d.). Zaproshuiemo na lektsii v ramkakh pidvyshchennia kvalifikatsii na temu intehratsiia shtuchnoho intelektu. Retrieved from https://uni-sport.edu.ua/content/zaproshuyemo-na-lekciyi-v-ramkah-pidvyshchennya-kvalifikaciyi-na-temu-integraciya-shtuchnogo

10. Proekt OI ta IFK "Rozvytok mizhnarodnoho sportyvnoho rukhu". (n.d.).

11. Rybalko, V. M. (2016). Svitovyi dosvid orhanizatsii fizkulturno-ozdorovchoi diialnosti u zakladakh vyshchoi osvity. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova, (3K2), 123-127.

12. Turchyk, I. (n.d.). Spetsyfika fizychnoho vykhovannia v Anhlii.

13. Tsyhura, H. (2022). Diialnist u sportyvnii haluzi dlia staloho rozvytku suspilstva: zakordonnyi dosvid. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu, 56(2), 27-32.

14. Zhang, L. (2022). Upravlinnia yakistiu fizychnoho vykhovannia v Kytai. Aktualni problemy humanitarnykh ta pryrodnychykh nauk, 56(2), 27-32.

15. UNICEF. (2022). Kontseptsiia “Sport zarady rozvytku” u fizkulturno-ozdorovchii i sportyvno-masovii roboti zakladiv zahalnoi serednoi osvity. Naurok. Retrieved from https://naurok.com.ua/koncepciya-sport-zaradi-rozvitku-u-fizkulturno-ozdorovchiy-i-sportivno-masoviy-roboti-zakladiv-zagalno-seredno-osviti-388760

16. Yatsenko, H. (2025). Vidnovlennia ta rozvytok systemy osvity Ukrainy pid chas ta pislia viiny. LB.ua. Retrieved from https://lb.ua/blog/hanna_yatsenko/657752_vidnovlennya_rozvitok_sistemi.html

17. García, J. (2024). Universitarios en la élite del deporte. El País. Retrieved from https://elpais.com/extra/formacion/2024-09-08/universitarios-en-la-elite-deporte.html

18. International Olympic Committee. (1994). Sustainable development and sport. International Olympic Committee. Retrieved from https://olympics.com/ioc/sustainability

19. Loughborough University. (2023). Excellence in sports education and research. Loughborough University. Retrieved from https://www.lboro.ac.uk/sport/

20. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2023). Quality physical education guidelines for policymakers. UNESCO. Retrieved from https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000370967